യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 85

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഇതി നൃത്യതി സാ ദേവീ ദീർഘദോർദണ്ഡമണ്ഡലൈഃ .
പരിസ്പന്ദാത്മകൈർവ്യോമ കുർവാണാ ഘനകാനനമ് .. 1
ക്രിയാസൗ നൃത്യതി തഥാ ചിതിശക്തിരനാമയാ .
അസ്യാ വിഭൂഷണം ശൂർപകുഡ്യാലപടലാദികം
ശരശക്തിഗദാപ്രാസമുസലാദി ശിലാദി ച .
ഭാവാഭാവപദാർഥൗഘകലാകാലക്രമാദി ച .. 3
ചിത്സ്പന്ദോഽന്തർജഗദ്ധത്തേ കല്പനേവ പുരം ഹൃദി .
സൈവ വാ ജഗദിത്യേവ കല്പനൈവ യഥാ പുരമ് .. 4
പവനസ്യ യഥാ സ്പന്ദസ്തഥൈവേച്ഛാ ശിവസ്യ സാ .
യഥാസ്പന്ദോഽനിലസ്യാന്തഃ പ്രശാന്തേച്ഛസ്തഥാ ശിവഃ ..5
അമൂർതോ മൂർതമാകാശേ ശബ്ദാഡമ്ബരമാനിലഃ .
യഥാ സ്പന്ദസ്തനോത്യേവം ശിവേച്ഛാ കുരുതേ ജഗത് .. 6
നൃത്യന്ത്യാഥ യദാ തത്ര തഥാ തസ്മിൻപരാമ്ബരേ .
കാകതാലീയയോഗേന സംരമ്ഭവശതഃ സ്വയമ് .. 7
നികടസ്ഥഃ ശിവഃ സ്പൃഷ്ടഃ സ മനാഗഭ്രമന്തികമ് .
വാഡവോഽഗ്നിഃ സ്വനാശായ വഹന്ത്യേവാമ്ബുലേഖയാ .. 8
സ്പൃഷ്ടമാത്രേ ശിവേ തസ്മിംസ്തതഃ പരമകാരണേ .
പ്രവൃത്താ പ്രകൃതിം ഗന്തും സാ ശനൈരുരജാം തഥാ .. 9
അനന്താകാരതാം ത്യക്ത്വാ സംപന്നാ ഗിരിമാത്രികാ .
തതോ നഗരമാത്രാസൗ തതശ്ച ദ്രുമസുന്ദരീ .. 10
തതോ വ്യോമസമാകാരാ ശിവസ്യൈവാകൃതിം തതഃ .
സാ പ്രവിഷ്ടാ സരിച്ഛാന്തസംരമ്ഭേവ മഹാർണവമ് .. 11
ഏക ഏവാഭവദഥോ ശിവയാ പരിവർജിതഃ .
ശിവ ഏവ ശിവഃ ശാന്ത ആകാശേ ശമനോഽഭിതഃ ..12
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഭഗവഞ്ഛിവസംസ്പൃഷ്ടാ സാ ശിവാ പരമേശ്വരീ .
കിമർഥമാഗതാ ശാന്തിമിതി മേ ബ്രൂഹി തത്ത്വതഃ .. 13
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സാ രാമ പ്രകൃതിഃ പ്രോക്താ ശിവേച്ഛാ പാരമേശ്വരീ .
ജഗന്മായേതി വിഖ്യാതാ സ്പന്ദശക്തിരകൃത്രിമാ .. 14
സ പരഃ പ്രകൃതേഃ പ്രോക്തഃ പുരുഷഃ പവനാകൃതിഃ .
ശിവരൂപധരഃ ശാന്തഃ ശരദാകാശശാന്തിമാൻ .. 15
ഭ്രമതി പ്രകൃതിസ്താവത്സംസാരേ ഭ്രമരൂപിണീ .
സ്പന്ദമാത്രാത്മികാ സേച്ഛാ ചിച്ഛക്തിഃ പാരമേശ്വരീ..16
യാവന്ന പശ്യതി ശിവം നിത്യതൃപ്തമനാമയമ് .

അജരം പരമാദ്യന്തവർജിതം വർജിതദ്വയമ് .. 17
സംവിന്മാത്രൈകധർമിത്വാത്കാകതാലീയയോഗതഃ .
സംവിദ്ദേവീ ശിവം സ്പൃഷ്ട്വാ തന്മയീവ ഭവത്യലമ് .. 18
പ്രകൃതിഃ പുരുഷം സ്പൃഷ്ട്വാ പ്രകൃതിത്വം സമുജ്ഝതി .
തദന്തരേകതാം ഗത്വാ നദീരൂപമിവാർണവേ .. 19
ആപഗാ ഹി പയോമാത്രം സങ്ഗേ അർണവ ഏവ സാ .
യദാ തദാ തമേവാശു പ്രാപ്യ തത്രൈവ ലീയതേ .. 20
ചിതിഃ ശിവേച്ഛാ സാ ദേവം തമേവാസാദ്യ ശാമ്യതി .
ജന്മസ്ഥാനശിലാം പ്രാപ്യ തീക്ഷ്ണധാരാ യഥായസീ .. 21
പുംസശ്ഛായാം നിജച്ഛായാ പ്രവിഷ്ടസ്യ ശരീരകമ് .
യഥാശു പ്രവിശത്യേവ പ്രകൃതിഃ പുരുഷം തഥാ .. 22
ചേതിത്വാ ചിന്നിജം ഭാവം പുരുഷാഖ്യം സനാതനമ് .
ഭൂയോ ഭ്രമതി സംസാരേ നേഹ തത്താം പ്രയാതി ഹി .. 23
സാധുർവസതി ചോരൗഘേ താവദ്യാവദസൗ നതമ് .
പരിജാനാതി വിജ്ഞായ ന തത്ര രമതേ പുനഃ .. 24
ദ്വൈതേ താവദസദ്രൂപേ രമതേ ഭ്രമതേ ചിതിഃ .
പരം പശ്യതി നോ യാവത്തം ദൃഷ്ട്വാ തന്മയീ ഭവേത് .. 25
ചിതിനിർവാണരൂപം യത്പ്രകൃതിഃ പരമം പദമ് .
പ്രാപ്യ തത്താമവാപ്നോതി സരിദബ്ധാവിവാബ്ധിതാമ് .. 26

താവദ്വിമോഹവശതശ്ചിതിരാകുലേഷു
സർഗേഷു സംസരതി ജന്മദശാസു താസു .
യാവന്ന പശ്യതി പരം തമഥാശു ദൃഷ്ട്വാ
തത്രൈവ മജ്ജതി ഘനം മധുനീവ ഭൃങ്ഗീ .. 27

സംപ്രാപ്യ കസ്ത്യജതി നാമ തദാത്മതത്ത്വം
പ്രാപ്യാനുഭൂയ ച ജഹാതി രസായനം കഃ .
ശാമ്യന്തി യേന സകലാനി നിരന്തരാണി
ദുഃഖാനി ജന്മമൃതിമോഹമയാനി രാമ .. 28

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പാഷാണോപാഖ്യാനേ പ്രകൃതി-പുരുഷ+ക്രമ-
വർണനം നാമ പഞ്ചാശീതി-തമഃ സർഗഃ ..85..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
22.12.2023